

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายชัช ชลวร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๕/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังประชาชน

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายชัช ชลวร คีระไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ นายชัช ชลวร คีระไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เห็นว่า ประเด็นที่ว่านายชัช ชลวร คีระไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่นั้น ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาโดยวินิจฉัยจากพยานหลักฐานแล้วว่า นายชัช ชลวร คีระไพรัช กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ และมีผลทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงราย มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามคำสั่ง

ศาลฎีกาที่ ๕๐๑๕/๒๕๕๑ ระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง นายขยงยุทธ ดิยะไพรัช ที่ ๑ นางสาวละออง ดิยะไพรัช ที่ ๒ ผู้คัดค้าน

ประเด็นที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยในคดีดังกล่าว เป็นข้อเท็จจริงเดียวกันกับประเด็นวินิจฉัยในคดีนี้ ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ว่านายขยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ จึงต้องรับฟังเป็นยุติตามคำสั่งของศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิพากษาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๑ ศาลรัฐธรรมนูญย่อมไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าวได้อีก ทั้งศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจรับวินิจฉัยอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลฎีกาอีกด้วย

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า คำสั่งของศาลฎีกาไม่มีผลผูกพันหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่นเพราะเป็นบุคคลนอกคดีนั้น เห็นว่า ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในคดีนี้ คือนายขยงยุทธ ดิยะไพรัช ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ มิได้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้อง หัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคคนอื่นเป็นผู้กระทำ ดังนั้นจึงต้องรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติตามคำสั่งของศาลฎีกา คำคัดค้านของผู้ถูกร้อง จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยให้ผิดแผกแตกต่างไปจากศาลฎีกาได้

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า การกระทำที่มีการกล่าวหาว่านายขยงยุทธ ดิยะไพรัช กระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เกิดขึ้นก่อนที่ผู้ถูกร้องจะมีมติส่งนายขยงยุทธ ดิยะไพรัช เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายขยงยุทธ ดิยะไพรัช จึงมิใช่เป็น “ผู้สมัคร” ในการกระทำความผิดนั้น เห็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ วรรคหนึ่ง หากได้มีความหมายแต่เพียงว่าผู้นั้นได้กระทำการอันฝ่าฝืนที่กฎหมายกำหนด ในขณะที่ตนเองเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้วเท่านั้น แม้ขณะที่กระทำการยังมิได้สมัครรับเลือกตั้ง แต่หากการที่กระทำไปได้กระทำภายหลังจากที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

และต่อมาผู้นั้นได้สมัครรับเลือกตั้ง ย่อมถือได้ว่าการที่กระทำไปก่อนหน้านี้นี้ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิเป็นไปได้โดยสุจริตและเที่ยงธรรมในที่สุดแล้ว ย่อมเป็นการกระทำของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั่นเอง

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ที่จะทำให้การเลือกตั้งของประเทศ เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงมีบทบัญญัติป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งและบงกชโทยไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดการซื้อสิทธิซื้อเสียงอันเป็นปัญหาสำคัญของการเลือกตั้งและทำให้ได้ผู้แทนราษฎรที่มิได้เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงจากการเข้ามาสู่อำนาจและใช้อำนาจหน้าที่ในทางทุจริตประพฤตมิชอบเพื่อหาผลประโยชน์สำหรับตนเอง และพวกพ้องและเตรียมไว้สำหรับการซื้อสิทธิซื้อเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไปอันเป็นวัฏจักรที่วนเวียนและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบอบประชาธิปไตยของประเทศชาติมาโดยตลอด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง จึงบัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่า หากมีการกระทำความผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งและปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้นก็ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้เป็นคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาดว่า หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แม้ในทางข้อเท็จจริงพรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคจะไม่ได้เป็นผู้กระทำก็ตาม

รัฐธรรมนูญก็ให้ถือว่า พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำอันมิอาจใช้ดุลพินิจวินิจฉัยเป็นอย่างอื่นได้ พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรค จึงต้องระมัดระวังคัดกรองผู้สมัครมิให้กระทำความผิด ดังกล่าว

ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้งของประเทศเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และถือว่าการที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๖๘ อันมีเจตนารมณ์ที่ถือว่าการทุจริตการเลือกตั้งเป็นเรื่องร้ายแรง เมื่อนายยงยุทธ ดิยะไพรัช เป็นรองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องกลับใช้วิธีการอันผิดต่อกฎหมายเพื่อให้ตนเองได้รับการเลือกตั้ง และทำให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มมากขึ้น จึงต้องถือว่าผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว กรณีจึงเป็นเรื่องร้ายแรงและนับว่ามีเหตุสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง จะต้องเป็นบุคคลคนละคนกับบุคคลผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่น ไม่มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมนั้น เห็นว่า เมื่อนายยงยุทธ ดิยะไพรัช เป็นรองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องและเป็นผู้กระทำผิดตามวรรคหนึ่งเสียเอง ย่อมเป็นที่ชัดเจนในตัวแล้วว่า กรรมการบริหารพรรคคนนั้นมีเจตนาที่จะกระทำความผิด จึงย่อมไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคคนอื่น เป็นผู้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอีกต่อไป กรณีย่อมถือได้ว่า กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนรู้เห็นหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสองแล้ว

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติให้ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้ศาลใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่นได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอาจไม่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้ กรณีจึงต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคพลังประชาชน ผู้ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิดเป็นระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ